Kalsa soo kuivenduskraavide sulgemine aitab hoida haruldaste liikide kodu

BLOGI 12.06.2026

Kristi Kool
looduskaitse kommunikatsioonipartner

Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) plaanib 2026. aasta sügisel alustada Alam-Pedja looduskaitseala loodeosas Kalsa soos ja Epru raba servaaladel loodusliku veerežiimi taastamistöid. Tööde piirkond jääb Põltsamaa ja Viljandi valla territooriumile ning asub kaitsealal.

Taastamistööde käigus suletakse kuivenduskraavid madalsoos, raba ümbritsevates märgades metsades ning raba äärealadel. Kavas pole ulatuslikku kraavide kinniajamist ega maastiku ümberkujundamist. Kavandatavad tööd hõlmavad peamiselt kahe kraavi sulgemist ja töid kunagisest turbakaevandamisest mõjutatud rabanõlval. Taastamistööde sisuks on väikeste pinnaspaisude rajamine olemasolevatele kraavidele, et aeglustada vee äravoolu ja hoida seda kauem maastikus. Eesmärk ei ole ümbruskonda üle ujutada, vaid taastada kaitsealal paiknevate soode loomulikumat veerežiimi.

Alam-Pedja kaitseala suletava kraavi lõunapoolne ots. Foto: Maret Gerz

Oluline kogu piirkonna loodusele

Alam-Pedja looduskaitseala sood, rabad ja teised märgalad on väärtuslikud elupaigad paljudele taimedele ja loomadele. Aastakümnete jooksul rajatud kuivenduskraavid on juhtinud vett soost välja ning muutnud nende alade looduslikku veerežiimi. Selle tulemusena on sooalad hakanud kuivama, võsastuma ja metsastuma ning mitmete liikide elutingimused on halvenenud.

Metsisekukk. Foto: Tiit Hunt

Tedrekana. Foto: Ants Animägi

Kalsa kuivenduskraavide sulgemisest võidavad teder ja metsis, kes vajavad elupaigaks avaraid soometsi.

ee väljavoolu pidurdada ja taastada looduslikum veetase, muutuvad tingimused paremaks liikidele, kes vajavad avaraid ja niiskeid sooelupaiku. Piirkonnas pesitseb

I kaitsekategooriasse kuuluv kaljukotkas, kelle jaoks on oluline, et soo- ja soometsakooslused oleksid heas seisundis ning pakuksid elupaika paljudele teistele liikidele. Just seetõttu aitab soo taastamine kaasa kogu piirkonna loodusrikkuse säilimisele.

Taastamistöödest võidavad ka sellised tuntud linnuliigid nagu metsis, teder ja laululuik, samuti mitmed kahlajad, kes vajavad avatud ja märgi sooalasid. Kui soo kuivab ning kasvab võssa või metsastub, jääb neil liikidel sobivaid elupaiku vähemaks.

Lisaks lindudele paraneb olukord mitmete kaitsealuste taimede jaoks. Soo-neiuvaip, kahelehine käokeel, sõrmkäpad ja teised niiskuslembesed liigid sõltuvad sellest, et pinnas püsiks piisavalt märg.

Kuigi kraavide sulgemine tähendab tööde ajal ajutist häiringut, on lõpptulemus loodusele positiivne – soo muutub taas märjemaks, liigirikkamaks ja looduslikumaks ning kaitsealuste liikide elupaigad paranevad.

Piirkonnale omased soolehtmetsad jäävad kuivendusmõjust kaugemale. Fotod: Maret Gerz

Kavandatavad tööd toimuvad riigimaal kaitseala sees. Projekti koostamisel on lähtutud põhimõttest, et taastamistööd ei mõjutaks majandusmetsa ega eramaid väljaspool taastamisala.

Piirnev kinnistu jääb mõjutamata

Viimastel nädalatel on avalikkuses kõlanud küsimusi ühe taastamisala naabruses asuva kinnistu omaniku poolt, kes on väljendanud muret võimaliku veetaseme tõusu ja oma metsa kahjustumise pärast.

RMK mõistab, et kavandatavad muutused maastikus võivad tekitada kohalikes elanikes ja maaomanikes küsimusi ning muret. Seetõttu peame oluliseks anda inimestele põhjalikku teavet, pakkuda võimalust tutvuda kavandatavate töödega ja küsida selgitusi otse spetsialistidelt. Selleks toimubki 16. juunil avalik arutelu, kus tutvustame taastamistööde eesmärke, lahendusi ja mõjuanalüüse ning vastame kõigile küsimustele.

Konkreetse kinnistu puhul on RMK spetsialistid olukorda täiendavalt analüüsinud. Hinnangu kohaselt ei ole põhjust eeldada, et kavandatavad taastamistööd võiksid selle
stu veerežiimi või metsa seisundit mõjutada.

Selle järelduse aluseks on mitu asjaolu:

- kinnistu asub reljeefil kõrgemal kui kraav, mille sulgemine on kavandatud;
- kinnistut ja taastamisala eraldab kõrgem mineraalmaa põndak, mis toimib loodusliku tõkkena;
- piirkonna reljeef suunab veed edela ja lõuna poole ehk kinnistust eemale;
- kinnistut läbiva kuivenduskraavi toimimist taastamistöödega ei muudeta ega mõjutata.

Nende tegurite koosmõju põhjal on mõju tekkimine hinnatud väga ebatõenäoliseks.

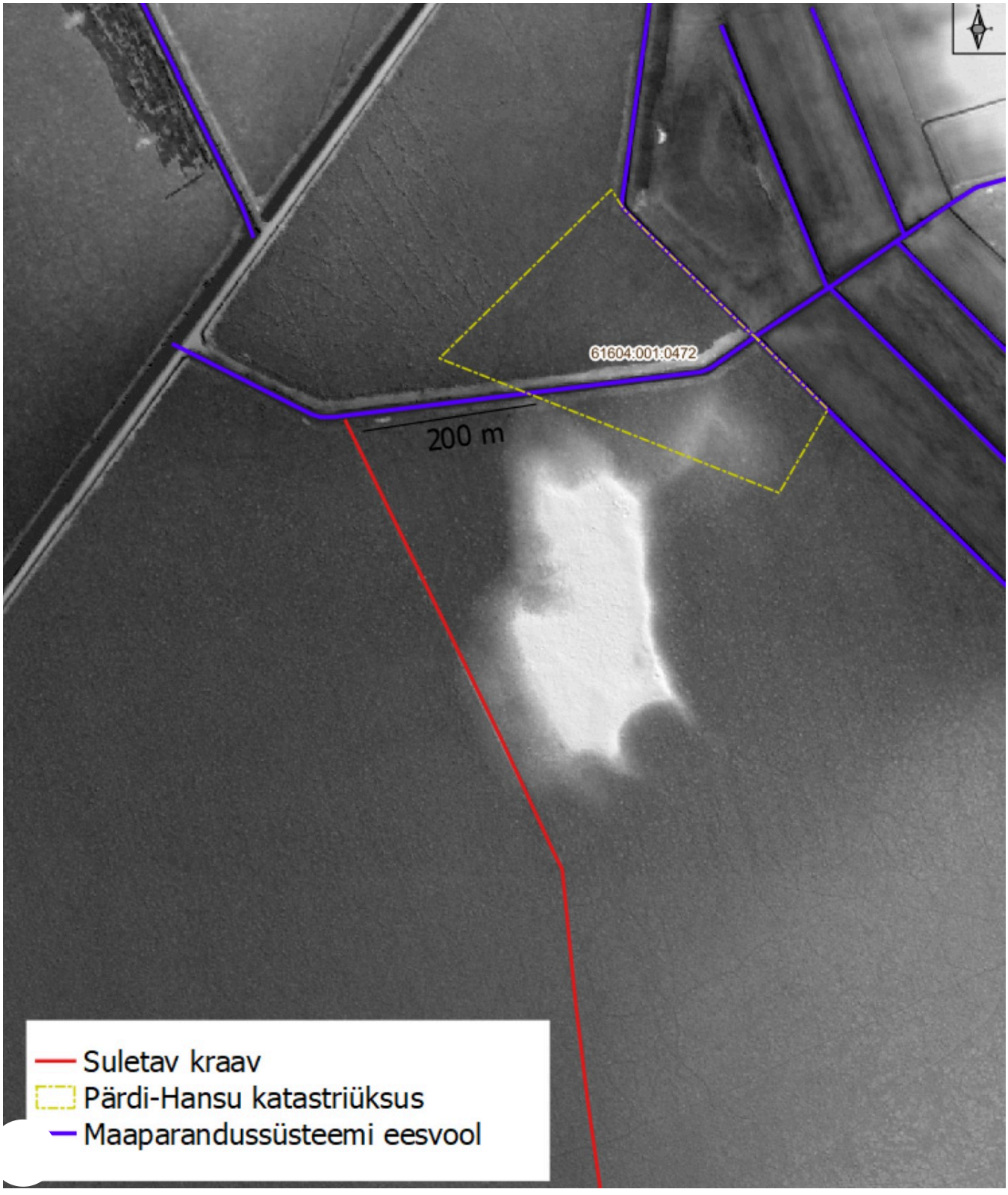

Kalsa taastamisala kaart. Heledam ala on kõrgem maapind ja tumedam on madalam maapind.

Maaomanike õigused on kaitstud

Looduse taastamise projektide puhul ei piirdu töö üksnes planeerimisega. Ka pärast tööde algust jälgitakse veerežiimi muutusi ning hinnatakse, kas taastamine kulgeb kavandatud viisil.

RMK eesmärk on ennetada võimalikke probleeme ning lahendada küsimusi koostöös maaomanikega juba enne tööde algust. Kui RMK tegevuse tagajärjel peaks tekkima kahju kellegi omandile, siis see kompenseeritakse ja ennistatakse eelnev olukord. Seni ei ole looduskaitsetööde käigus tekkinud vajadust kahjude kompenseerimiseks.

Ootame piirinaabreid ja teisi huvilisi arutelule

RMK peab oluliseks avatud ja sisulist dialoogi kohalike elanikega. Seetõttu kutsume kõiki piirinaabreid, maaomanikke ja teisi huvilisi avalikule arutelule, kus tutvustame projekti eesmärke, kavandatud lahendusi ja mõjuanalüüse ning vastame küsimustele.

Avalik arutelu toimub 16. juunil kell 18.00 Põltsamaa vallamajas.

Lisaks on kõigil maaomanikel võimalus pöörduda otse RMK poole, et saada täiendavat teavet või arutada oma kinnistuga seotud küsimusi.

Kavandatavaid töid rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE (projekt LIFE SIP AdaptEst) ja Eesti riik kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise tulust.

Jaga:

TAGASI UUDISTE VALIKUSSE

Loe lisaks

UUDIS

Riigimetsas lõpeb peagi pesitsusrahu, töid jätkatakse järk-järgult

.2026

LOE EDASI

UUDIS

Mitusada inimest kogunes Seitsmemäe avamisele Setomaal

25.06.2026

LOE EDASI

RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUS

Mõisa/3, Sagadi küla, Haljala vald, 45403 Lääne-Viru maakond, rmk@rmk.ee, telefon 676 7500

RMK mobiilirakendus

HANKIGE TEENUSEST Google Play

Laadi alla App Store'ist

Andmekaitsetingimused
Rikkumisest teavitamine